

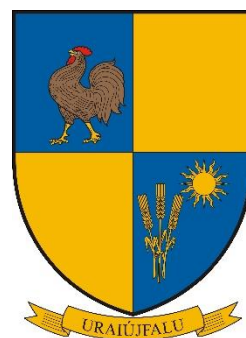

URAIÚJFALU

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Uraiújfalu bemutatása	5
3. Örökségünk	7
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	11
5. Építészeti útmutató	13
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítések</i>	
<i>Kertek</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Tornácok, részletek</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
6. Mai példák	27
7. Utcák, terek	28
8. Hirdetések, reklámtáblák	29
9. Impresszum	30

BEVEZETÉS

1

Vas megye északi részén fekszik Uraiújfalu. A község környezeti, történelmi és kulturális adottságait bemutatva illetve figyelembe véve e településképi arculati kézikönyv célja az, hogy támpontot nyújtson az Uraiújfalun építkezők-felújítók számára. A község természeti és épített örökségének megőrzése elsődleges szempont. Mindenekelőtt fontos leszögezni, hogy szemléletformálásra van szükség, hiszen a településen lakóknak a helyi építészeti hagyományokat alapul véve, a közösségi gondolkodásmódot elsajátítva ajánlott építkezésbe vagy felújításba fogniuk.

Így elősegíthető, hogy utcájuk illetve egész Uraiújfalu (függetlenül a településrészről) arculatára pozitívan hassanak az új építménnyel, kerítés kialakítással stb.

Nem tekinthető lezártnak a kézikönyv, hiszen a településképfolyamatosan alakul. Iránymutatásnak szánjuk, egy folyamatosan bővülő dokumentumnak. A helyi építészeti módszerekre alapozott javaslatainkkal kívánunk segíteni az arculat egységességének fenntartásában. Mindehhez ábrákat és Uraiújfalu készült fotókat is biztosítunk, továbbá más településekről származó kerülendő példákat (kialakításokat, építőanyagokat) is ismertetünk.

Bízunk benne, hogy segítségére lesz Uraiújfalu településképi arculati kézikönyve minden építkezni vagy felújítani vágyónak!

URAIÚJFALU BEMUTATÁSA

A Sárvári járásban, közúton 16 kilométerre fekszik a járásszékhelytől északra. Neve a községet alkotó, egykor önálló Uraj, majd Újfalú községnevéből ered.

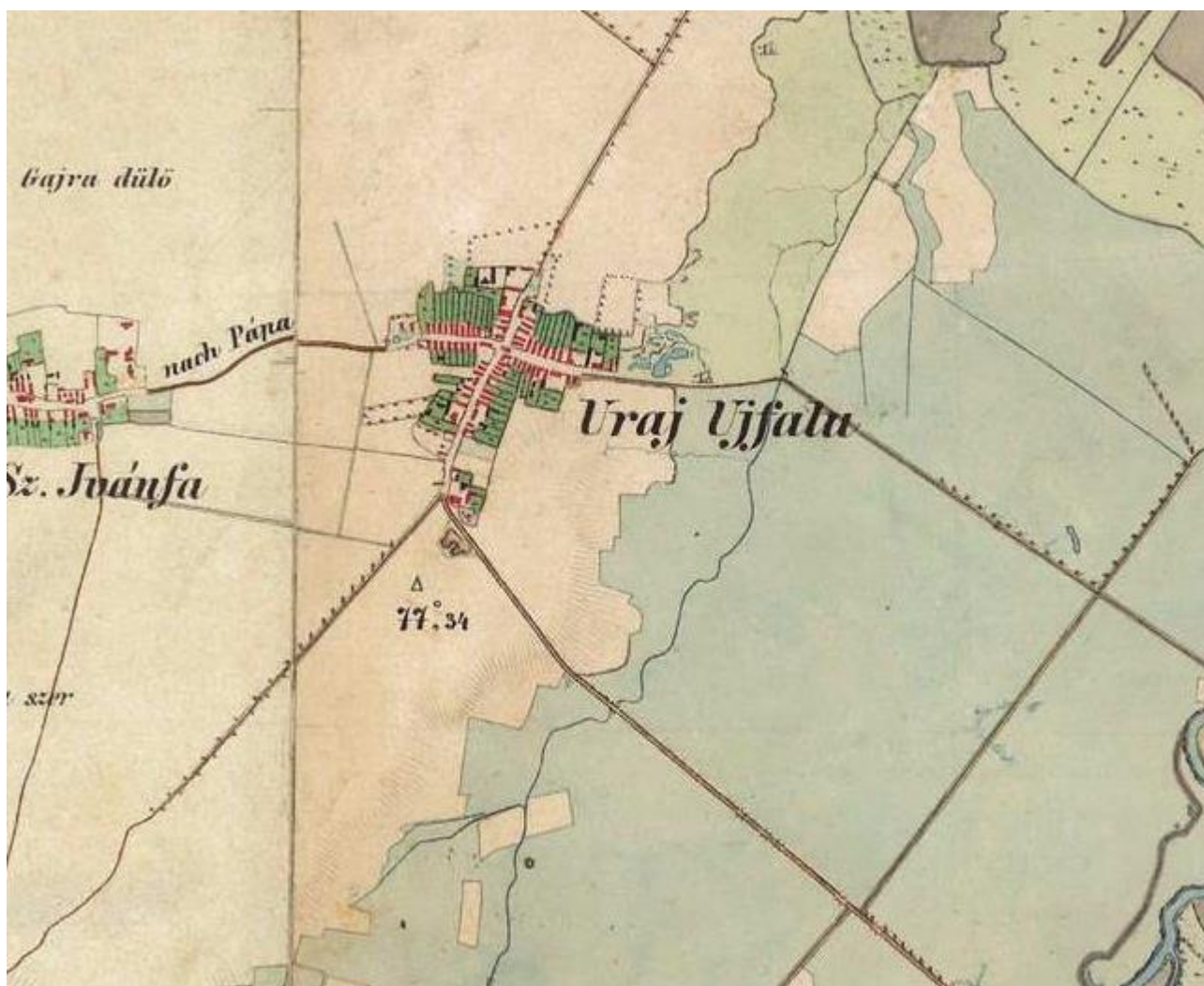
Területe már a római korban is lakott volt, erre utalnak a Kőrös-patak mentén feltárt korabeli épületmaradványok. A népvándorlás korából is előkerültek különböző agyagedények, ékszerek és olajmécses. A környéken már a honfoglalást követően letelepedtek.

A vármegyerendszer megalakítása után Vas vármegye része lett. Koppány leverését követően Szent István egyik segédje (vezére), Wasserburgi Vencellin bajor lovag megkapta a Rába bal partjának területeit; később Vencellin felvette a Ják nevet. Innen származik a Ják nemzetség, hozzájuk került a környéken minden település, így Uraj is. Urajt először 1221-ben említette meg Kőröselő falu határleírása, amikor is II. András a vidékről földet adományozott a Jákoknak. Urajhoz hasonlóan Szentivánfa is a Jákok birtokaként volt számon tartva. Bár 1342-ben említette az első oklevél, temploma már a XIII. században is állt, feltételezhető korai megléte. A tatárjárást követően IV. Béla a domonkosoknak adta.

1. térkép Az első katonai felmérés (1763-1787)

A hódoltsági időkben a Habsburg befolyás alatt álló Magyar Királyság része volt, viszont a törökök betöréseit a XVI-XVII. században többször megsínylette. 1707-ben a Rákóczi-szabadságharc során megfordultak a kurucok a községben. A kor neves geográfusa, Vályi András leírásában bemutatta a két települést. Szentivánfa „*elegyes falu Vas Várm. földes Ura Palásti Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Vámos-Családhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.*” Újfalú „*Vas Várm. földes Urai több Urak, fekszik Vámos Családhoz közel, mellynek filiája; határja középszerű.*” Fényes Elek 1851-ben úgy írta le Szentivánfát, mint „*magyar falu, Vas vmegyében, 181 kath., 98 evang., 18 zsidó lak. F. u. közbirtokosok. Ut. p. Szombathely.*” Újfalú „*magyar falu, Vas vmegyében, 350 evang., 220 kath. lak., evang. anyateplommal. Róna határa első osztálybeli. Többen birják. Ut. p. Sárvár*” a földrajzi író szerint.

2. térkép A második katonai felmérés (1806-1869)

A XIX. század végén Vas vármegye monográfiájában „Szent-Ivánfa, magyar község 35 házzal és 284 r. kath. és ág. ev. lakossal. Postája Urai-Ujfalu, távírója Ostfi-Asszonyfa. Itt van Bezerédj Dénes földbirtokos szép, kényelmes és nemes ízléssel berendezett kastélya és csinos parkja. A kastélyt Paláस्थ्य István, I. Lipót egyik vezére, építtette a XVII. század első felében, jelenlegi alakját azonban a mostani tulajdonostól nyerte, ki itt a legbecsesebb és leggazdagabb éremgyűjtemények egyikét őrzi. A községben több régi nemesi kúria van, különösen a Paláस्थ्यak idejéből, a kiknek itt nagy kiterjedésű birtokaik voltak.” Újfalu pedig „magyar község, 98 házzal és 743 ág. ev. és r. kath. lakossal. Postája van, távírója Ostfi-Asszonyfa. Temploma 1784-ben épült és kőfallal van körülvéve. A község két nagyon érdekes, 1747-ből származó cserépkorsót őríz. 1707-ben a kurucz-csapatok táboroztak itt, hogy a császáriakat feltartóztassák és ugyan ez év végén Bottyán vezér is itt szállott meg táborával. A községben két szép, régi úrilak van; az egyik Okolicsányi Dénesé, a másik Nagy Pálé. A lakosok hitelszövetkezetet tartanak fenn.”

Az első világháború az akkorra átnevezett Uraiúfaluból 15, Szentivánfáról 3 áldozatot követelt, míg a második világháború 38-at. 1969-ben Uraiújfalu és Szentivánfa egyesültek Uraiújfalu község néven. 2015-ben 849-en éltek a településen.

ÖRÖKSÉGÜNK

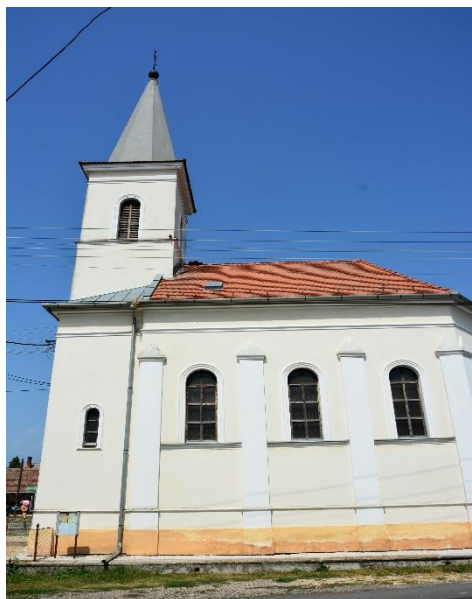
3

Uraiújfalu a Szombathelyt Győrrel összekötő útvonal közelében, a Kőrös-patak mellett és a Rába határában helyezkedik el. Két településrészről áll, melyek mára összenőttek: Szentivánfának egy főutcája van (Szentivánfa utca), Újfalunak kettő (Petőfi Sándor és Szentivánfa utca), utóbbiak találkozásánál található Újfalú központja. A főutcák illetve a rájuk nagyjából merőlegesen érkező kisebb utcák mentén épült fel a település lakóházállománya. Szentivánfa részen az utcákra merőlegesek a szalagtelkek, Újfalun ugyanígy, leszámítva a Petőfi Sándor utca központtól délre eső szakaszát, ahol jelentős szögbeli eltérés figyelhető meg. A házak pár új építésű kivételével telekoldalhatáron állnak. A régi, hagyományos építésű házak többsége rövid oldalával néz az utcára; a hátsó kert irányában sokuk kiegészült további (gazdasági) építménnyel. Jellemző az oromzati két füstnyílás, az elöl kontyolt nyeregvető alkalmazása (vagy éppenséggel annak elhagyása). A településen túlnyomórészt a szocializmus idején épült házak vannak, melyeknek közös tulajdonsága, hogy dísztelen, sematikus külsőjükkel szakítottak a népi építészeti stílusjegyekkel. Négyzetes alagra húzták fel, sátozottóval, utcafronti két darab háromosztatú ablakkal látták el. Több helyütt láthatunk felújított szocialista házakat mindkét településrészben. A rendszerváltás utáni új építésű házakból is egyre több van, legnagyobb volumenben a Szelestey László utcában találhatók.

Jézus Szíve templom

Újfalu településrész központjában, a Petőfi Sándor és Berzsenyi utca sarkán található.

Ajkay-kastély

Az 1800-as években készült copf- illetve eklektikus stílusban. A település legszebb fennmaradt épülete ma irodaházként funkcionál.

Uraiújfalui II. Szentivánfai Keresztelő Szent János templom

Szentivánfa településrész végéhez közel áll az egykor önálló község műemléki védettségű római katolikus temploma, amely egyhajós, egyenes szentélyzáródású. XIV. századi gótikus eredetű, 1770 körül barokkstílusban átépítették. Tornya órapárkányos, a harangszinten az ablakok íves záródásúak, a gúlasícsak nyolcszögű, oldalhomlokzatát félpillérek és a karzat szintjén íves kis ablakok tagolják.

Uraiújfalui Evangélikus Egyházközség temploma

A műemléki védelem alatt álló templom az Ady Endre és Petőfi Sándor utcák találkozásánál áll. 1784-ben épült késő barokkstílusban. Téglalap alaprajzú, a főhomlokzat előtt álló tornyának földszintjén van a bejárat.

Bezerédj-kastély

A XVIII. század végén épült barokkstílusban. 1944-ben nyilas parancsnokság rendezkedett be a kastélyban, amit felgyújtottak a front közeledtével. Ma már műemléki védelem alatt áll.

Nagy-kúria

A Petőfi utca 21. alatt található a műemlék jellegű épület, amit ma lakóháznak használnak. 1790 körül épült copfstílusban, majd a XIX. század második felében, romantikus stílusban átalakították. 1977-80 között felújították.

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

A Natura 2000 természeti értékei között nincs olyan terület, amely Uraiújfalu közigazgatása alá tartozna, de természetvédelmi szempontból fontos a település környezetében a Rába folyó, amely mindmáig hazánk egyik legtermészetesebb állapotban lévő folyója. A sárvári vasúti hídtól árvízvédelmi töltéssel védett, szabályozott mederben folyik egészen a győri torkolatig.

A Rába felső szakasza a vízrendezési tervek drasztikus beavatkozását és teljes táj átformálását nagyrészt elkerülte. A Rába mentén élőknek ezt az állapotot kell megőrizni. Nyugat-Európában, miután majd minden létező folyót, patakot az ember elképzelései szerint átrendeztek, most milliárdokat ölnek ezekbe az élő helyekbe, hogy vissza állítsák az eredeti állapotot.

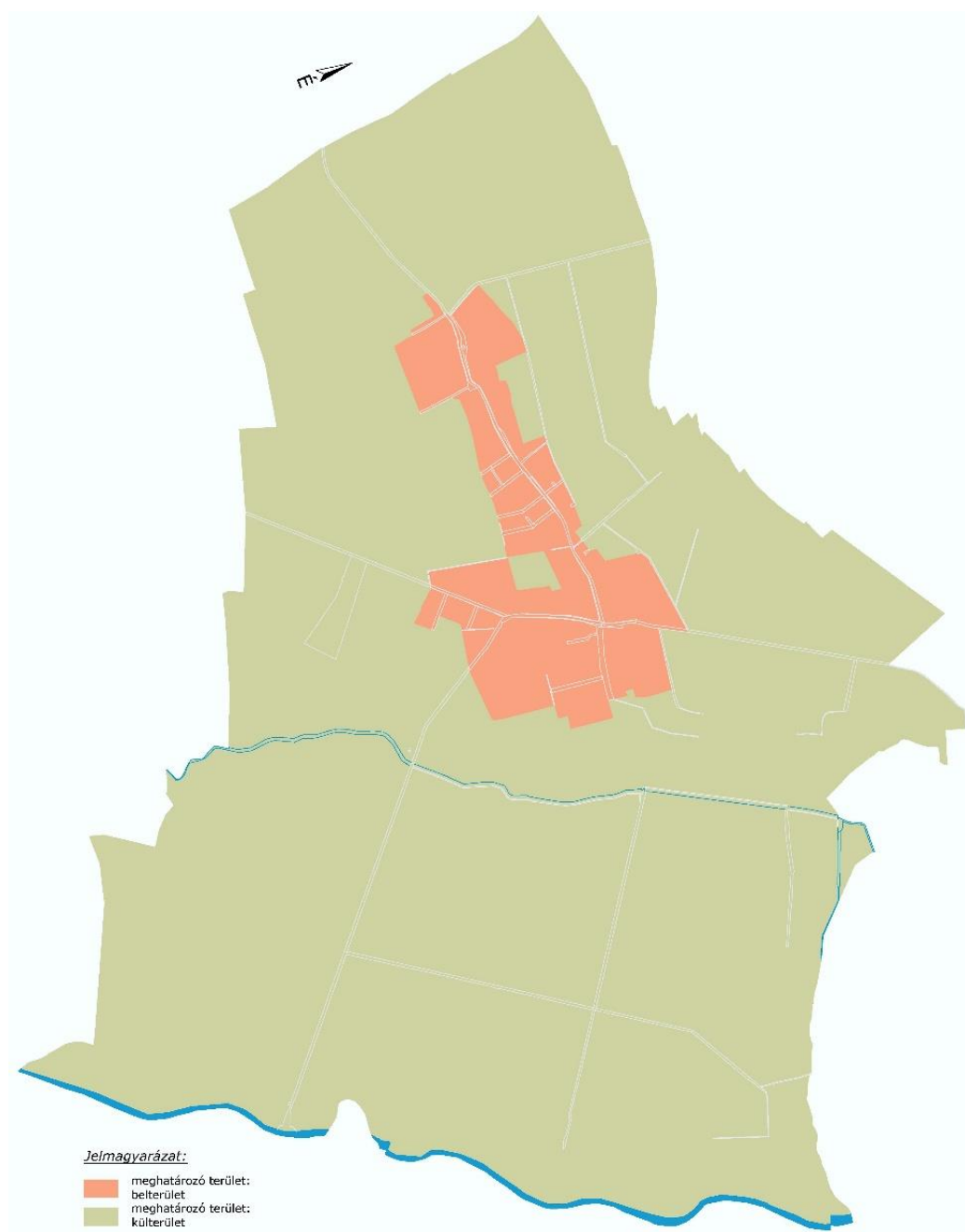
A Rába folyó vízgyűjtő területe kiterjed a Stájer-Alpok D-i lejtőire, az Őrség dombvidékére, a Vasi-hegy és a Kemeneshát É-ÉNY-i oldalára, a Kemenesalja, a Sokorói-halomvidék, a Keszthelyi-hegység É-i, a Bakony ÉNy-i lejtőire valamint a Kisalföld és a Fertő-tó vidékére. A Rába folyó teljes vasi szakasza 790,7 ha, és közel 140 km hosszan kanyarog a megyében. A folyó szélessége 20 -50 m között változik, átlagmélysége pedig 2-3 m. A Rába vasi szakaszára jellemző az állandó vízszint és a csodálatos vadvízi környezet. Borzasztóan sok arca van, köszönhető a rendkívül sok kanyarnak és műtárgynak melyekkel útja közben találkozik Általában sekély, de több kilométer hosszú duzzasztott szakaszai és üzemvíz csatornái mély részeket rejtene.

Másik fontos természetvédelmi terület a szántóföldek. Fontos élőhelye számos növény- és állatfajnak. Ezek legnagyobb része olyan fajok, melyek jól alkalmazkodtak a csupasz talajfelszínhez. A szántóföldekhez köthetjük több száz rovarfaj életciklusának valamelyikét. A rovarok egyben a madarak tápláléka is, ezért sok madárfaj fészkelési szokásait befolyásolja a szántóföldek élővilága.

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

A településen az arculati jellemzők tekintetében megkülönböztetünk eltérő karaktereket.
A területfelhasználás szerint elválasztható egymástól a kül- és belterület.

Uraiújfalu belterülete

Szabályozás szerint a belterületi beépítettség oldalhatáros, a lakóterület falusias jellegű. A település belterületén a településképet meghatározó területeken a településképp védelme érdekében építési tevékenység az előírások szerint végezhető. Például az épületek magastető (35-48 fok) kialakítása előírás, a harsány színű faluképbe nem illő tetőfedő anyag alkalmazása nem engedhető meg és homlokzatszínezés esetén a településen hagyományos színezés alkalmazható.

A szalagtelkes falvak egymás mellett fekvő keskeny, hosszú, szalag alakú belső telkei hosszanti oldalukkal érintkeznek és így alkotnak többszöri sorozatot. A telkek utcafrontjára épített házak hosszan nyúlnak el az oldalhatáron, sokszor a melléképülettel egybeépítve, de jellemző különállóan is, elforgatva, a lakóház tengelyére

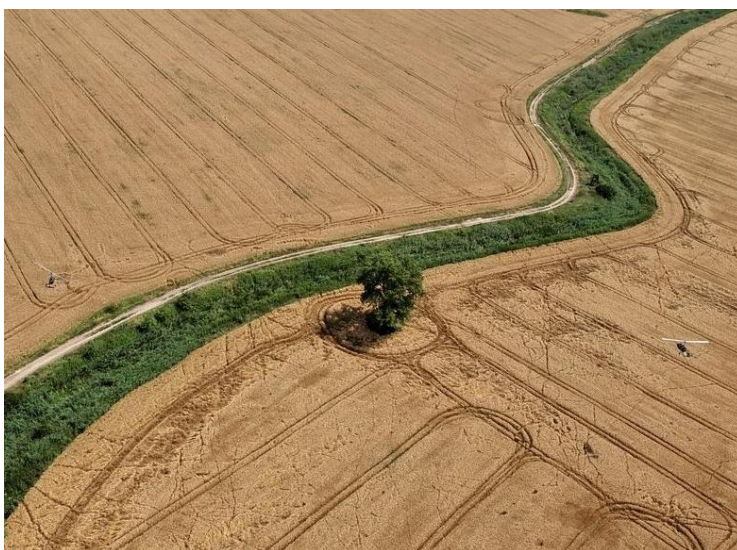

Uraiújfalu külterülete

A település külterületén a településképp védelme érdekében új épületek telepítésénél a meglévő környezethez és a terepviszonyokhoz illeszkedni kell. Megemlítendő, hogy a külterületen folyik a Rába folyó, mely Uraiújfalu keleti határát is adja. Tájvédelmi szempontból a legfontosabb, hogy a község jellegzetes táji adottsága változatlan formában fennmaradhasson. Az építmények harmonikusan illeszkednek a környezetbe kiegészítve azt, eltüntetve a hiányosságokat, a környezetüket nem változtathatják meg. A település és környéke nem része védett természeti területnek.

A település külterületén, a Szentivánfa utca és a 86-os főút közötti major területe elsősorban mezőgazdasági üzemeknek ad otthont, melyek állattartással, állattenyésztéssel foglalkoznak.

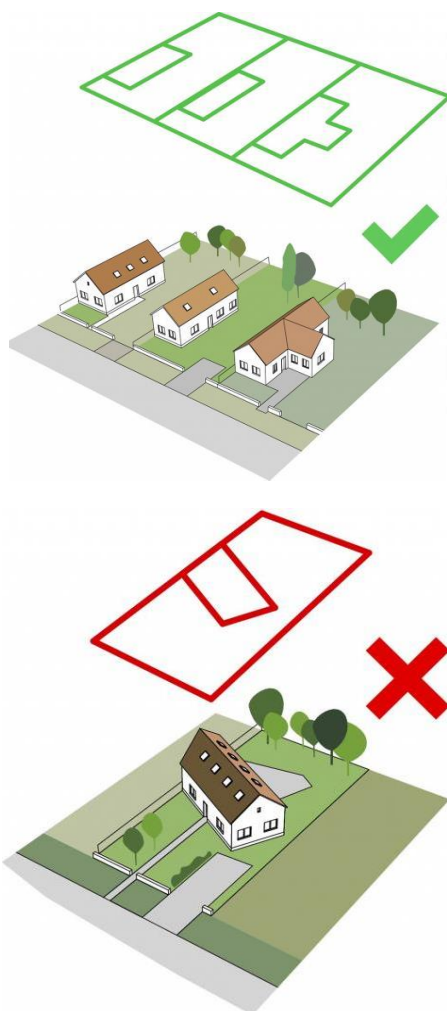
Az itt található épületek és üzemek más építészeti sajátosságokat hordoznak, ezáltal más építészeti ajánlások is vonatkoznak rájuk. Itt jellemző mind az utcával párhuzamos, mind az arra merőleges telepítés. Az épületek 20-25 fokos tetőjőhajlásszöggel, valamint nyeregtetővel rendelkeznek.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

Uraiújfalu történeti településrésze

Egy település jellegét a természeti és az ember által alkotott elemek határozzák meg. Az épületek használatuk során a végső elhasználódásig számtalan átalakításon és felújításon mennek át. Minden falu és város rendelkezik olyan sajátos, csak az adott településre jellemző vonásokkal, amelyek a történelem során örökölt elemek, és amelyeket napjaink folyamatos építészeti tevékenysége alakít. Ezek megőrzése, a jellegvédelem, az egyedi arculat megtartása a települések számára fontos feladatot jelent. Ezeket a helyi értékeket a településtervezés minden szakaszában figyelembe kell venni.

Az ábrák példák lehetnek a településen megfelelő telepítésre. Az utcától azonos távolságra lévő házak, eltérő tetőforma esetén is harmonikus utcaképet eredményeznek.

TELEPÍTÉS

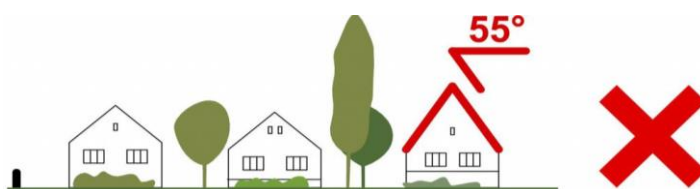
Uraiújfalu az oldalhatáron álló beépítés a jellemző, a telken belüli elhelyezkedés pedig az utcára merőleges rendszerű.

Nagyrészt elő- és oldalkertes beépítés a jellemző, de sok helyen a főhomlokzat a kerítéssel egy vonalba esik. Ezt a rendszert folytatni és alkalmazkodni javasolt.

Adott tengelytől indokolatlanul elforgatni és nagyobb mértékben hátra húzni az épületeket kerülendő.

Az egyvonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A községben a családiházak tetőhajlásszögei szinte kivétel nélkül azonosak. Átlagosan 40 fok körüli szöget zárnak be.

A meglévő épületek közé épülő új háznak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképébe.

MAGASSÁG

Az épületek magassága közel azonos. Néhol előfordul több szintes, de legjellemzőbb a földszintes, magastetőű családiház.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévőké. A túl magas házak nem illeszkednek az utcaképébe.

Településről vett példa a földszintes családiház magasságára és tetőhajlásszögére.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák egyszerű nyereg- vagy sátoztetők.

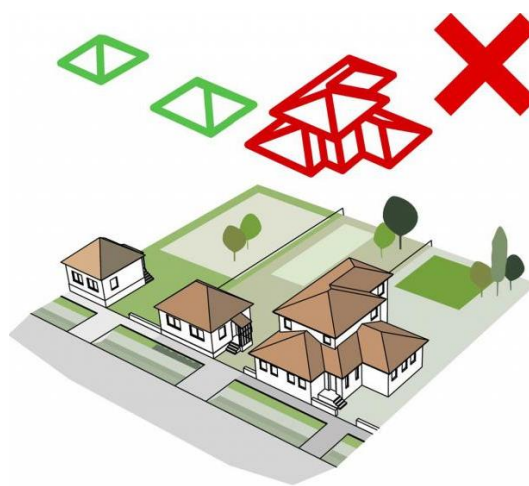
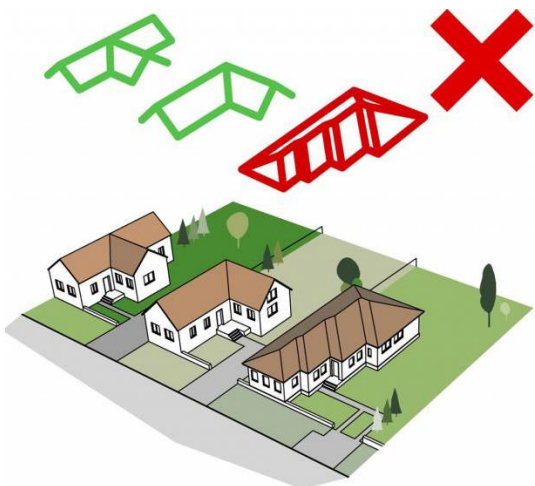
Új ház tervezésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület.

A hazai gyökerek nélküli „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem ajánlott Uraiújfalu építészetiébe.

Példa a településen a faluhoz illeszkedő tetőformára.

SZÍNEK

A homlokzatok színvilága változatos. Ezt lehet erősíteni, azonban vigyázni kell az élénk színekkel, melyek egyébként is hamarabb halványulnak az időjárás hatására. Igyekeznünk kell a meglévő színvilághoz illeszkedni, például fehérrel, világos földszínekkel vagy pasztellszínekkel.

Kerülendők a rikító fémlamezfedések és a természetellenes színek és burkolatok.

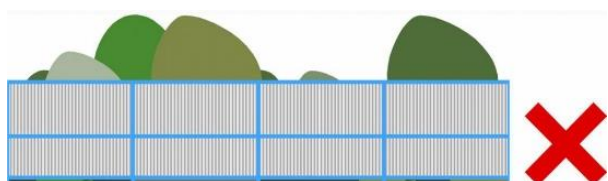

Példa megfelelő színhasználatra. Javasolt a fehér, tört fehér, vagy a településképbbe illeszkedő vakolat (jellemzően világos színtartomány) használata, sötét színű faablakokkal.

Példa a kerülendő színhasználatra.

Javasolt példák a természetes hatású, áttört és tömör fa kerítésre.

KERÍTÉS

Az egész településen az áttört kerítések az elfogadhatók.

A teljesen áttört drótfonatos kerítést utcafronton próbáljuk kerülni.

Sok helyen megjelenik a tömör léckerítés lábazattal vagy lábazat nélkül.

Az épített, tömör kerítés elfogadható, követhető, tekintettel a beépítési módra. A tömör kerítéseket célszerű a ház színével egyező színű vakolt, esetleg téglafelülettel ellátni, felújítani. A kezeletlen felületű betonelemes tömör kerítés kerülendő vagy színezéssel javasolt. A színhasználat pasztellszínekkel, a ház színével megegyező, harmonizáló formában javasolt.

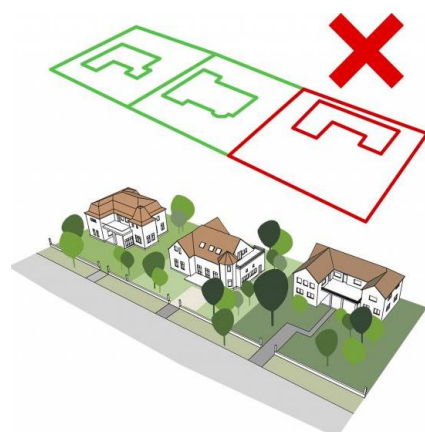
Uraiújfalu kertvárosias településrész

TELEPÍTÉS

Uraiújfalu egyes településrészei más építészeti sajátosságokat hordoznak magukban, tehát eltérő építészeti útmutató is vonatkozik rájuk. A településen lehatárolható egy átalakuló, kertvárosias településrész (Szelestey László u.).

Itt jellemzően az oldalhatáron álló beépítés, illetve az előkertek rendszere figyelhető meg. Találunk lakóházakat, melyek hossz tengelye az utcára merőleges, azonban többnyire az utcával párhuzamos telepítés a jellemző.

A harmonikus utcakép érdekében a kerítések vonalának és tömegének folytatásával egységes települési arculat érhető el. Az épületek traktusszélességének és magasságának azonossága az utcák térfalát határozza meg.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Az átalakuló településrész lakóházainak hajlásszöge csak kis mértékben tér el a történelmi településrész épületeitől. Itt nagyobb szabadság megengedett, mely általában 25-40 fokra tehető.

Új házak építéskor, felújításkor ügyeljünk arra, hogy hasonló tetőhajlásszöggel készüljenek, mint környezetükben lévők.

MAGASSÁG

A lakóházak új építés esetén számos esetben nem hosszanti irányban, hanem felfelé terjeszkedtek. A házak rendszerint kétszintes magasságúak.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévők. A túl magas házak nem illeszkednek Uraiújfalu utcaképébe. Azonos magasságú épületek tömör kerítéssel, egységes megjelenést alkotnak.

TEREPALAKÍTÁS

A településrész sík területen található, azonban célszerű figyelmet szentelni a terepkialakításnak új ház építése vagy felújítása során. Kerülendő a földkiemelés és a nagyobb bevágás is. Ajánlott a domborzat vonalait követni annak érdekében, hogy a lakóház belesimuljon a tájba.

TETŐFORMA

A településrész tetőformái közel azonos utcaképet alkotnak. Általában nyereg- és manzárd tetőtípusok dominálnak, azonban ritkább esetben jelen van még a torony- és a félnyeregtető is.

Ajánlott a szomszédos épületekhez hasonló formában kialakítani az új tetőket. A településszövet arculatának megtartása érdekében kerülendők a lapostetők.

SZÍNEK

Új épületek építése és meglévő házak felújítása vagy bővítése során célszerű a világos falakhoz sötét fa nyílászárókat tervezni, vöröses tetőhájazatot és velük harmonizáló lábazati festést használni. Településre jellemző az ablakok körüli szimmetrikus vakolatdíszítés.

Javasolt a világos pasztellszínek alkalmazása, sötét színű nyílászárókkal, melyeket vakolt homlokzatdíszek keretezhetnek.

Példa megfelelő színhasználatra. Javasolt a világos pasztellszínek használata, sötét színű faablakokkal.

Kerülendő az élénk szín használata, mely nem illeszkedik a település stílusához.

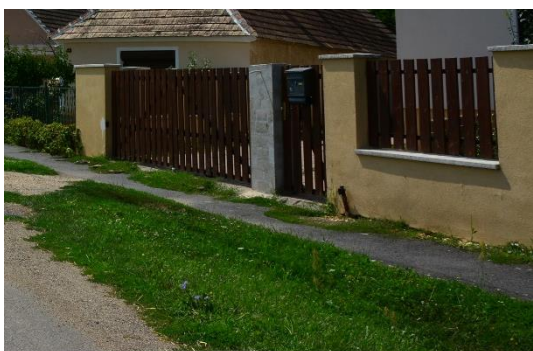

KERÍTÉSEK

A településen általában áttört fakerítéseket találunk, ezek vizuálisan kevésbé választják el az utcától az előkert területet, mint a tömör téglavagy a sűrű lécezéssel kialakított fakerítés.

Amennyiben a fa- vagy fémkerítés sötét színű (sötétbarna, sötétzöld), akkor kontrasztot képez az épülethomlokzat fehér színével, erősen áttört felülete miatt viszont az épületet nem takarja.

Helyenként a kapu kis tömör falszakaszokkal egészül ki, nyerstégla, vagy vakolt felület, sötét színű fa, vagy fém kapuval, ami már-már zárt sorú hatást kelt. Javasolt tömör téglakerítés, nyers, vagy vakolt felülettel, fa nyílászárókkal.

KERTEK

Növényalkalmazás terén érdemes az itteni talaj- és időjárási viszonyokhoz alkalmazkodó társulásalkotó fajok közül válogatni. Uralkodó faj a kocsányos tölgy, mely szárazságtűrő és rendkívül ellenálló, jó várostűrő. Az alapfajt leginkább parkokba érdemes telepíteni mérete miatt, míg oszlopos fajtája, a *'Fastigiata Koster'* kisebb méretű, akár utcafásításra is alkalmas. Megjelenik az állományban az ezüst hárs, mint elegyfaj, melynek *'Szeleste'* fajtája ültethető szoliterként parkokba, kedvező tulajdonságai közé tartozik a szárazság- és várostűrés.

A fehér és a rezgő nyár is jellegzetes állományalkotó a homokos alapkőzeteken, mindkét faj kiváló parkfának. Ki kell emelni még a közönséges nyírt, mely igen meghatározó eleme ennek a térségnek. Alapfaján kívül ismertek kisebb méretű fajtái, melyek alkalmasak kiskerti telepítésre is. A *'Youngii'* csüngő koronájával díszít, a *'Bíbor'* és *'Purpurea'* különlegessége sötétbordós, szinte lilás lombszínében rejlik, míg a *'Laciniata'* szeldelt leveleivel gyönyörködtet. Igényeik egyeznek az alapfaj igényeivel.

Megjelenik a társulásban a vadkörte is, illetve az alacsonyabb lombkoronaszintben a tatárjuhar és a mezei juhar egyaránt megtalálhatók. Előbbinek javasolható *'Hot Wings'* nevű fajtája, mely alkalmas utcafásításra és gyönyörű élénkpiros terméseivel díszít, előnye pedig rendkívüli ellenállósága. Mezei juharok közül javasolható az utcasorfának is alkalmas oszlopos *'Lienco'* és a kerekded koronájú, fodros levélszélű *'Queen Elizabeth'*, valamint a vörösen kihajtó *'Red Shine'* is. Jó alkalmazkodóképességűek, szárazságtűrők, sőt utóbbiból még sövény is nevelhető. Jól érzi magát a homokos talajon a mezei szil és a vénic szil is, melyek parkokba telepíthetők, de a mezei szilnek a kisebb méretű fehér tarka levelű *'Variegata'* fajtája is választható. Megemlítenéd még a vadcsereesznye, illetve mellette a nemes gyümölcsfajok is, hiszen nagy múltra tekint vissza errefelé az alma-, meggy- és cseresznyetermesztés. Legfontosabb cserjék az egy- és kétbibés galagonya, előbbinek az oszlopos habitusú *'Stricta'* fajtája népszerű, míg utóbbinak *'Paul's Scarlet'* fajtája, mely kis méretének és ellenállóságának köszönhetően utcafásításra is alkalmas és igen látványos virágzáskor.

Somok közül a veresgyűrű som jellemező a társulásra, ennek választható többek között *'Midwinter Fire'* fajtája, melynek különlegessége vesszőszínében rejlik. Ajánlható a fogyaszthatósága miatt értékes fekete bodza, melynek ismertek díszítőértéket is képviselő fajtái pl. a *'Black Beauty'*, valamint megemlítendő a kökény, melynek fanyar ízű termése használható fel változatos formában. Ajánlható még a homokos talajt kedvelő borókafélék pl. közönséges boróka elterülő vagy éppen oszlopos fajtáinak használata.

Évelők közül legfontosabbak a pázsitfűfélék, jól alkalmazhatók közterületen és kiskertekben is egyaránt a csenkeszek, egyes sás fajok, vagy a keskenylevelű árvalányhaj is. Nagyobb méretű díszfüvek közül telepíthető pl. vesszős köles, különleges fajtái, a *'Squaw'*, és a *'Shenandoah'* szemet gyönyörködtetőek. Fontos gyepszint alkotók az eredeti társulásban a ligeti fajok, melyek közül kiemelendő a gyöngyvirág és a salamonpecsét, melynek *'Variegata'* fajtáját is használhatjuk, azonban fontos tudnunk, hogy mindkét faj mérgező. Ültethetünk golyaorrot a kertek, közterületek árnyasabb részeire, például utak szegélyezésére, gyeppótlónak.

Az előkertekben és forgalmasabb közterületeken, tereken bátran kialakíthatunk látványos, reprezentatív egynyári és évelő felületeket, melyekbe célszerű szárazságtűrőbb fajokat pl. sudársálya választani, kombinálva a pázsitfűfélékkel.

ANYAGHASZNÁLAT

Településképi szempontból a cserép, nád, természetes pala tetőhéjalás javasolt.

Terek burkolásához javasolt a beton helyett a térkő használata.

Kerülendő a településképi és egészségi szempontból is káros hullámpala.

TORNÁCOK

A település nép építészeti hagyományait a fellelhető régi házak alapján tudjuk beazonosítani. A magyar parasztházak tornácos kialakítása általános jelenség, de minden térségnek van egyedi ismérve. Uraiújfalun a tornácok oszlopai a 19. század közepéig nagyrészt fából készültek, majd utána kezdtek falazottan égetett téglából készíteni.

A képek a településen készültek. Példák a szép parasztház típusokra. Sok épület erősen felújításra szorul, de még így is őrzik az építészeti értékeket.

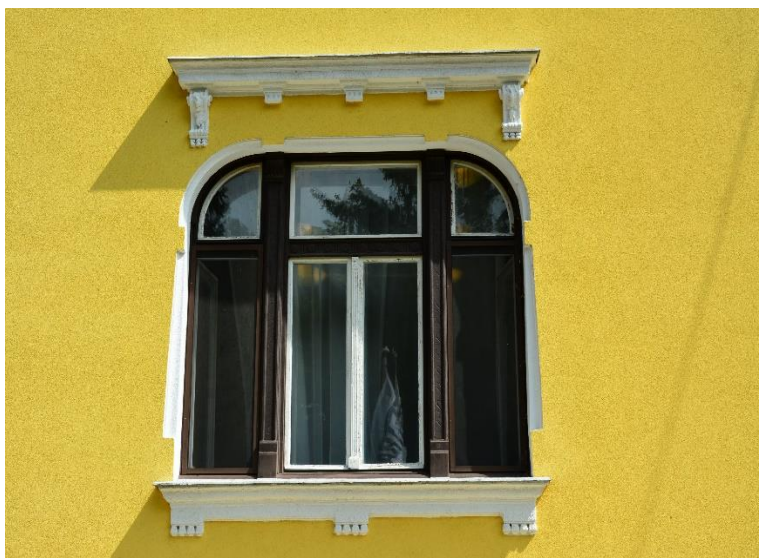
AJTÓK, ABLAKOK

A képen látható példák javaslatok a falu utcaképehez illeszkedő kapukra és nyílászáró megoldásokra.

Ajánlott elsősorban a fa ablak és ajtó beépítése. Színvilágában lehet fehér, barna vagy esetleg sötétzöld.

A képek nem mind a településen készültek.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A lakóházak közül fennmaradt néhány hagyományos épület a XX. század elejéről, melyek településképi szempontból értéket képviselnek. A faluban meglévő épületállomány alapján megállapítható hogy a régi népi jellegű házak homlokzat kialakítására a fehér vagy világos színű vakolat a jellemző. Az utca felőli homlokzaton két hagyományos osztású fa ablak van zsalugáterrel. Az oromzaton általában két szellőzőnyílás látható és visszafogott díszítő motívumok, melyek színben eltérnek a homlokzat alap színétől.

A településen fellelhető romos állapotú, de építészeti értékét képviselő épületeket érdemes hagyományörző jelleggel felújítani.

MAI PÉLDÁK

6

Meglévő épület felújítása, a település karakterbe illeszkedően

Hagyományos parasztház felújításoknál törekedjünk arra, hogy az épület megőrizze az eredeti karakterét, stílusjegyeit. Az utcai homlokzaton lévő két kis, osztott faablakot ne cseréljük nagyobbra, ne helyezzünk elé külső tokos, műanyag redőnyt, betekintés elleni védelemnek inkább zsalutábla, vagy zsalugáter kialakítása javasolt.

Esetleges energiahatékonysági korszerűsítés esetén a fehér színű nyílászárók helyett, célszerű barnás árnyalatú fa szerkezetek beépítése.

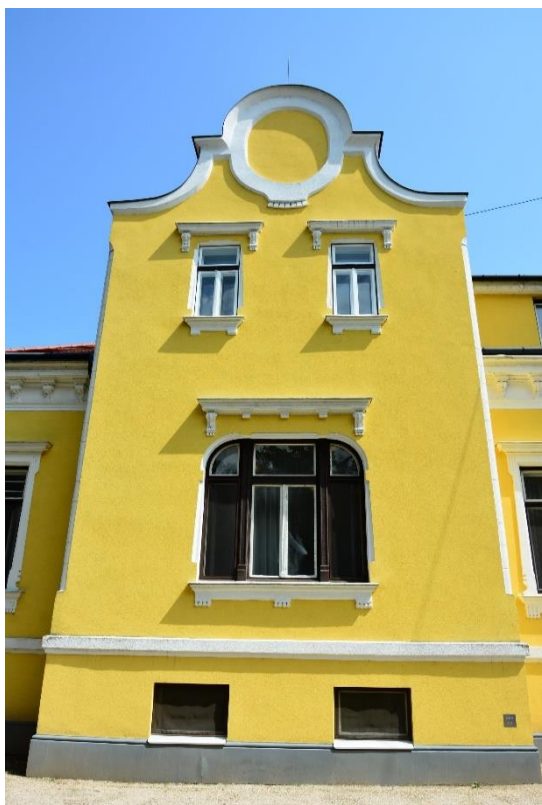
A hagyományalapú fejlesztés ott kifejezetten ajánlott, ahol még a településkép őrzi egykori képét. A hagyományokat tisztelő felújítások szép példákat eredményezhetnek.

UTCÁK, TEREK

Uraiújfalu község nagyon szép és rendezett utca képet mutat.

A falut a 86-os fő út elkerüli, ezért csak mellékúton lehet megközelíteni és a centrumban található a Jézus szíve templom.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A településközponti részeken a hagyományos cégek elhelyezése javasolt.

A színes, nagyméretű molinók és reklámtáblák kerülendők.

IMPRESSZUM

URAIÚJFALU KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Uraiújfalu honlap címe: www.uraiujfalu.hu

Uraiújfalu e-mail címe: onkormanyzat.ujfalu@repcenet.hu

Uraiújfalu postai címe: 9651 Uraiújfalu, Szentivánfa u. 46.

Telefon: +36 95/345-122

Polgármester: Vargyai Vilmos

Főépítész: Farkas István

Főépítész e-mail címe: uraiujfalu@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Farkas István, Kőrösi Emese Edit, Pintér Réka, Bodnár Emőke

SZÖVEG: Kőrösi Emese Edit, Bujáki Bence, Kovács Krisztián, Pintér Réka

FOTÓ: Farkas István, Sárdi Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bujáki Bence, Kőrösi Emese Edit

Uraiújfalu, 2018. január 23.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!